

2. *Arion olivaceus* Schmidt, erdőkben lehullott levelek és a fák elálló kérge alatt—Bükk, Felek.

3. *Limax agrestis* L. a földön lehullott levelek alatt és élő növényeken, kertekben gyakori és nagyon felszaporodva kártékony is (Museum kert, Bükk stb);

4. *Limax cinereo-niger* Wolf., a fa kérge alatt és korhadó törzsekben—Bükk;

5. *Limax transsylvanicus* Heyn., miut az előbbi.

A rendszer élére allított *Daudebardia transsylvanica* E. A. Bielz, (mely azonban annál a körülménynél fogva, hogy törzsének hátsó részén egy elkoresodott házat hordoz, voltaképpen átmenetet képez a meztelen csigáktól a házhordókhöz, s a mely az előhegységek erdeiben Erdély déli részében úgy mint a keletiben is előfordúl és általam Maros-Vásárhely körül bokrokon, Paget János úr által pedig Gáncs mellett, Rettegtől éjszakra, gyűjtetett,) a Bükkben nem találtatott, habár a helyi viszonyok életmódjának egészen megfelelők. Azt hiszem azonban, hogy a nevezett helyeken még feltalálhatni.

A házhordó csigák sorából ezek fordultak elé:

6. *Vitrina pellucida* Müll. lehullott levelek alatt, Bükk;

7. *Succinea putris* L. Szamos partján,

8. *Succinea Pfeifferi* Rossm. a várostó nádján;

9. *Succinea oblonga* Dr. kertekben;

10. *Hyalina nitidula* Drap. a földön lehullott levelek alatt, mohában és alacsony növényeken a Fellegváron a kisebb alakja, a Bükkben pedig úgy ez az alak mint a *H. nitens* Mich. név alatt ismeretes válfaj is;

11. *Hyalina glabra* Stud. a Bükkben;

12. *Hyalina vitrea* E. A. Bielz. ugyanott lehullott levelek alatt.

13. *Zonitoides nitidus* Müll. (Lehm.) a Szamos partján és a város-tavaknál;

14. *Helix (Patula) solaria* Menke. Bükk, lehullott levelek és fakéreg alatt;

15. *Helix (Valonia) pulchella* Müll. kertekben és a várostavaknál a földben;

16. *Helix (Monacha) carthusiana* Müll. Nádastető, Szt. Györgyhegyi szőlőkben, növényeken;

17. *Helix (Eulota) fruticum* Müll. a Szamos part és lóversenyter nagyobb növényein;

18. *Helix (Eulota) strigella* Dr. Bükk, Szénafű, Fellegvár növények és lehullott levelek alatt;

19. *Helix (Eulota) hispida* L. Szénafű, a patak melletti növényei alatt a földön;

20. *Helix (Eulota) rubiginosa* Zgl. nyirkos talajon pld: a Szamos partján és a várostavaknál stb;

21. *Helix (Trichia) carpathica* Friv. = *Helix vicina* Rossm: Bükk, lehullott levelek alatt;

22. *Helix (Trichia) Bielzii* Schmidt, ugyanott;

23. *Helix (Campylaea) banatica* Partsch ugyanott, még pedig leginkább a rózsaszín ajkú változat;

24. *Helix (Pomatia) pomatia* L. kertekben a Bükkben, utóbbi helyen különösen szép és nagy;

25. *Helix (Pomatia) lutescens* Zgl. a Museum kertben, a Fellegváron, a Nadas melléki szőlőkben és a szénafüveken;

26. *Helix (Tachea) austriaca* Mhlf. Fellegvár, szénafüvek stb. gy. kran az *expallescens* Fér. változatban;

27. *Helix (Xerophila) obvia* Hartm. a Fellegvár száncaiban—éjszakra a vizikaputól;

28. *Helix (Xerophila) instabilis* Zgl. ugyanott az előbbi faj társaságában de ritka, továbbá a szénafüvek éjszakai, verőfényes halmain;

29. *Bulimus tridens* Müll. a Fellegváron és szőlőkben, különösen a Szent György hegyen;

30. *Bulimus reversalis* E. A. Bielz var. *dextrorsa* lit. a=B. *assimilis* Zgl. a majdnem kizárólagosan Erdélyből ismeretes csigának e ritka és szép változatát a Bükkben lehullott levelek alatt találtuk;

31. *Bulimus obscurus* Müll. ugyanott;

32. *Cionella lubrica* Müll. kertekben és réteken a földön (muzeumkert, szénafű).

33. *Pupa (Torquilla) frumentum* Dr. Fellegvár, Szent-Györgyhegy a szőlőkben stb.

34. *Pupa (Pupilla) Dolium* Dr. Bükk, lehullott levelek alatt;

35. *Pupa (Pupilla) muscorum* L. mohában, fűben a földön a várostavaknál, szénafüveken és valószínűleg más helyeken is;

36. *Pupa (Vertigo) septemdentata* Fér. a fűben a földön, várostó, szénafüvek;*);

37. *Clausilia (Marpessa) laminata* Montg. Bükk, lehullott levelek alatt és régi fák törzsein;

38. *Clausilia (Margessa) orthostoma* Mke. Bükk, régi fatörzsekön;

39. *Clausilia (Uncinaria) elata* Zgl. Bükk, lehullott levelek alatt igen ritka;

40. *Clausilia (Uncinaria) turgida* Zgl. még pedig csak a nagyobb, erősen bordázott alak (*Cl. gulo* Rossm.), a Bükk éjszaknyugoti lejtőjén található favágás melletti árok közelében a földön lehullott levelek alatt nem ritka;

41. *Clausilia (Graciliaria) filograna* Zgl. Bükk;

42. *Clausilia (Pyrostoma) latestriata* E. A. Bielz ugyanott fakéreg alatt;**)

43. *Clausilia (Strigillaria) cana* Held. Bükk, fakéreg és farakások alatt;

44. *Clausilia (Alinda) biplicata* Mtg. egy nagyobb alak, a mely azonban nem éri el a *grandis* változat nagyságát, mely utóbbi alakban Abrudbánya és Déva környékén előfordúl.—Bükk lehullott levelek alatt;

45. *Clausilia (Alinda) plicata* Dr. Bükk, igen ritka;

46. *Clausilia (Alinda) stabilis* Zgl. ugyanott igen ritka;

47. *Clausilia (Alinda) fallax* Rossm. Bükk, gyakori a Bükk favágásában, még pedig igen szép és nagy példányokban;***)

*) Az ehez rokon egészen kis csigácska: *Pupa pygmaea* Dr. réteken szintén előfordulhat, de feltalálása eddig nem sikerült

***) Az Iphigeniák csoportjához tartozó *Cl: pumila* Zgl. faj nem találtatott ugyan, azonban igen valószínű hogy a szőlők kerítéseinél és bokrok tövében e vidéken sem hiányzik.

****) Az Auriculaceák családjához tartozó parányi *Carychium minimum* Müll. is mindenesetre előfordul s eddig bizonyosan csak kicsisége miatt nem találtatott fel.

48. *Limnaea auricularia* Dr. Szamosmellék a farktárnál;

49. *Limnaea peregra* Dr. hasonlóképen a postaberekben;

50. *Limnaea stagnalis* Müll. a nagy varostóban és a Szamosfalvi tó szigetén;

51. *Limnaea palustris* Müll. a várostóban ritka, ellenben gyakori a kisebb alak *L. furca* Pfr. a *L. distorta* Rossm. változattal;*)

52. *Planorbis contortus* Müll. a nálunk különben ritka faj a várostavakban igen gyakori;

53. *Planorbis corneus* Dr. a Szamosmelléki árkokban és tócsákban;

54. *Planorbis complanatus L. marginatus* Dr. a várostóban gyakori;

55. *Planorbis septemgyratus* Zgl. ugyanott nem ritka, de kizárólagosan csak a városhoz legközelebb fekvő tóban;

56. *Planorbis spirorbis* Müll. a Szamosfalvi tó forrásainál;

57. *Planorbis nautilus L.* a várostóban;

58. *Planorbis nitidus* Müll. ugyanott;

59. *Ancylus fluviatilis* Müll. a Szamosban köveken (a sétatér felett);

60. *Ancylus (Acrolotus) lacustris L.* a várostóban, a vízben fekvő régi nádleveleken;

61. *Acme polita* Hartm. ugyanott a fűben igen ritka;

62. *Valvata cristata* Müll. a várostavakban, a városhoz legközelebb fekvő tóban ritka;

63. *Bithynia Troschellii* Paasch ugyanott;

A két tekenyős csigák vagy kagylók számából eddig ezen területen csak ezek találtak:

64. *Cyclas cornea L.* a postaberekben;

65. *Cyclas calyculata* Dr. ugyanott;

66. *Pisidium fontinale* Pffr. a Szamosfalvi tónál, délre a falutól a forrás kifolyásánál;

67. *Unio batavus* Lam. törzsalakja, vékony tekenővel és keskeny zárfoggal igen gyakori, ritkább az *U. crassus* Retz változat, — a Nádasban;

68. *Unio pictorum L.* a mely eddig Kolozsvár mellett sohasem gyűjtetett, állítólag a Nádasból egy példány Schusztér Károly úr gyűjteményében;

69. *Anodonta cygnea L.* még pedig a meredeken emelkedő felső széllel kitüntetett alak (*A. piscinalis* Nils) a Nádasban.

Az ebbe a jegyzékbe foglalt, Kolozsvár határában élő szárazföldi és édes vizi csigafajok száma nem igen nagy ugyan, azt sem állítjuk, hogy e jegyzékkel Kolozsvár Faunájának e részét kimerítettük, jól tudván azt, hogy hosszas és beható kutatás a fajok számát könnyen még egy harmadrésszel gyarapíthatja, de azért a fenn elősorolt anyag már oly tetemes és oly jellemző, hogy képesek vagyunk már most is e Fauna sajátosságáról biztos ítéletet mondani.

*) A *Physa* nemzékhez tartozó két faj: *Ph. hypnorum* Dr. és *fontinalis L.* Kolozsvár vidékén eddig nem találtak.

Az Erdély öszves területéről eddig ismert fajok számához, mely 155-öt teszen*) arányosítva, a Kolozsvár mellett talált 69 faj, melyek közül 47 a száraz föld lakója, 22 faj pedig a vízben él, az öszves számnak 40%-adánál valamivel többet tesz, de ezek között van azután 12 oly faj mely hazánk és legközelebbi szomszéd területek sajátlagos tulajdona**); továbbá 10 oly faj, a mely ugyan Europa más területein is előfordúl, de ott mindenütt a legritkább jelenségek közé tartozik***); végre van még oly három faj is (Nro 19, 52 és 62), a melyek eddig nálunk is a legritkább jelenségek közé tartoztak, úgy pld: *Valvata cristata*, a melyből Erdély területéről öszvesen csak két példány volt ismeretes, a melyhez itt kétszer annyi gyűjtetett.

Mind ezek a körülmények tehát feljogosítanak arra, hogy a bevezetésben felállított tételt, miszerint: Kolozsvár vidéke a legritkább csigafajok lakhelye, teljesen igazoltnak tekintsük.

A mint láttuk, az előbbieken tárgyalt jelenségek Kolozsvárnak és vidékének legszűkebb érélemben vett határai közé szorúlnak, úgy, hogy az átkutatott tér körfogata alig egy mértföldnyire tehető. Mert ha e szűk kört csak kevéssel továbbra nyújtánók, pld: délfelé a Tordai hasadékig, akkor az elősorolt jelenségek új és igen érdekes jelenségeknek egy egész sorával szaporodnának.

Ugyanis a Tordai hasadék Jura mészkövén tenyészik *Helix rupestris* Dr., *triarria Friw.* és *faustina Rssm*; *Pupa avénacea* Br., *doliolum* Br., *minutissima* Hrtm. és *triplicata* Stud.; *Clausilia Bielzi* var. *clathrata* Fries, *transsylvanica* Zgl. és *dubia* Dr., a *Grimmeri* Parr. változattal stb.

Ha már mostan, a földtani viszonyok különbségét számba véve, már előre sem remélhetjük, hogy az utóbb elősorolt fajok némelyikét Kolozsvár környékén meg fogjuk találni****), minden esetre mégis feltűnő marad az, hogy némely fajok, mint pld: *Helix faustina* Zgl. és *bidens Chemn.* var. *major H. dibotryon Friw.*, a melyek oly körülmények között, ugyan abban a társaságban a minők a Bükkben megvannak, országszerte előfordulnak: a Bükkben teljességgel hiányzanak!

*) Lásd: E. A. Bielz „Fauna der Land und Süßwasser Mollusken Siebenbürgens, 2-te Auflage Hermannstadt 1867“.

**) Nro 5, 21, 22, 23, 25, 28, 30, 39, 40, 42, 46, 47.

***) Nro 2, 14, 20, 27, 34, 36, 43, 55, 61 és 63.

****) Kolozsvár környékén a mészkövek nem ritkák ugyan, de nem képeznek oly kitűnő sziklacsoportokat mint a minők a Tordai hasadékot diszítik. Részben egy újabb képlethez tartozván, nem bővelkedhetnek annyi és oly sajátlagos csigafajokban, mint a melyek az eddigi tapasztalás nyomán csak a kréta és jura képlet meszeseihez ragaszkodnak.